

**ENEMMÄN
IRTI EU:STA**

**MER UT AV EU
MORE OUT OF EU**

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKA.

Kristdemokraterna
VÄRDEFULL POLITIK FÖR DIG.

Sisältö:

1. JOHDANTO

2. ARVOJEN EUROOPPA

3. UNIONIN SUUNTAA SELKEYTETTÄVÄ

- 3.1. Unioni osana globaalia toimintaympäristöä
- 3.2. Unionin hallinnon kehittäminen
- 3.3. Päätöksenteko avattava helposti seurattavaksi

4. YHTEINEN TALOUS- JA RAHAPOLITIIKKA

- 4.1. Pankit kuntoon ennen yhteistä talletussuojaa
- 4.2. Jäsenmailla vastuu veloistaan
- 4.3. Euroalueen talousarvioväline
- 4.4. Tulevaisuuteen markkinaehtoisesti sääntöjä noudattamalla
- 4.5. EU:n rahoituskehystä tehostettava

5. HYVINVOINTIA TOIMIVISTA SISÄMARKKINOISTA

- 5.1. EU:n sisämarkkinat on Suomen etu
- 5.2. Digitaaliset sisämarkkinat
- 5.3. Osaamisesta ja innovaatioista vauhtia kasvulle
- 5.4. Työvoiman vapaa liikkuvuus
- 5.5. Sosiaaliturva ja terveydenhuolto
- 5.6. Yrittäjyys on kasvun avain
- 5.7. Rajat ylittävä infrastruktuuri luo menestyksen edellytyksiä

6. VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ JA LUONNONVAROISTA ON YHTEINEN

- 6.1. Ilmasto ja energia
- 6.2. Maatalous ja luonnonvarat

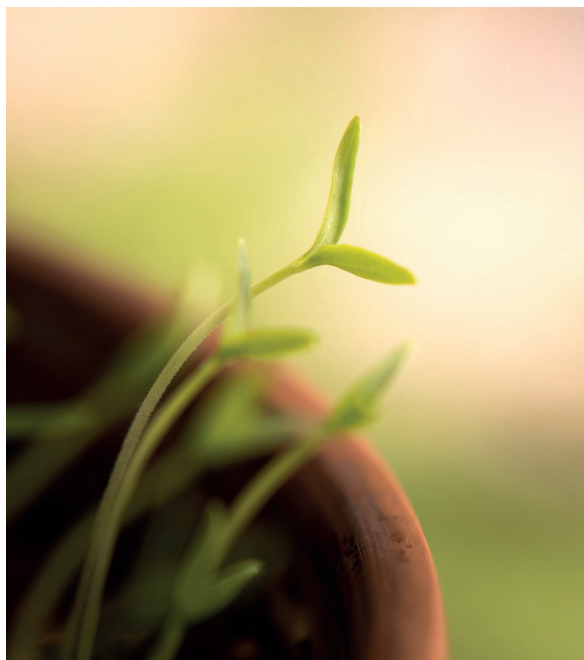
7. TURVALLISUUDEN JA VAKAUDEN EDISTÄMINEN

- 7.1. Sisäinen turvallisuus ja hallittu maahanmuutto
- 7.2. Ihmisoikeudet EU:n ulkopolitiikan keskiöön ja kehitysyhteistyö tavoitteelliseksi
- 7.3. EU:n ulkomaankaupasta vauhtia Suomen vientiin
- 7.4. Arktinen yhteistyö ja Suomen lähialueet
- 7.5. Rakenteellinen yhteistyö oman puolustuksen tukena

1. JOHDANTO

Euroopan Unionin kristillisdemokraattiset perustajaisät olivat rakentamassa eurooppalaista yhteisöä, joka yhdistäisi valtiot ja turvaisi rauhan aiemmin sotaisassa Euroopassa. EU otti ensiaskeleensa ennen kaikkea taloudellisessa yhteistyössä ja sen synnyttämässä keskinäisriippuvuudessa. Ajan myötä rauhanprojektista kumpusi yhteistyötä myös muille politiikan sektoreille.

Tarve rauhan ja vakauden turvaamiseksi ei ole tämän päivän maailmassa vähentynyt, päinvastoin. Edessämme ovat uudet globaalit haasteet, joihin pystymme vastaamaan parhaiten keskittämällä voimavaramme uhkien torjumiseksi ja mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Erittäin meille suomalaisille ja Suomelle Euroopan reuna-alueen pienenä valtiona on mahdollisuus hyötyä 500 miljoonan asukkaan sisämarkkinoista ja eurooppalaisesta yhteistyöstä.

Suomen puolivuotinen EU-puheenjohtajakausi heinäkuusta vuoden 2019 loppuun osuu merkittävään Eurooppa-politiikan taitekohtaan. Linjaukset puheenjohtajakautenamme ovat erittäin tärkeitä, koska Euroopan parlamentin vaalien jälkeen ratkaistavana on monta aivan keskeistä Euroopan Unionin suuntaan vaikuttavaa kysymystä. Näitä ovat muiden muassa tulevien EU:n budjettien taso ja rakenne, EMU:n kehittäminen, brexitin aiheuttamien ongelmien selvitystyö, uuden komission valinta ja toimikauden tavoitteet sekä kauppapolitiittiset neuvottelut.

Eduskuntapuolueet ovat parlamentaarisesti hahmotelleet Suomen puheenjohtajuuskauden tavoitteita. Jokaisella puolueella on kuitenkin omat korostuksensa ja linjauksensa siitä, mikälaista Euroopan unionia tavoitellaan. Perustava linjaero on, että toiset haluavat keskussvallan vahvistamista ja yhteisvastuun kasvattamista, kun taas toiset pyrkivät säilyttämään jäsenvaltioiden itsenäisyyttä sekä omaa vastuuta mahdollisimman pitkälle.

Suomen Kristillisdemokraatit on itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyöhön perustuvan unionin kannalla. Mitä se tarkemmin ottaen merkitsee, sitä selvitetään tässä ohjelmassa.

2. ARVOJEN EUROOPPA

Suomen Kristillisdemokraatit on Euroopan kansanpuolueen (EPP) täysjäsen. Jaamme keskeiset ydinarvomme eurooppalaisen kristillisdemokraattisen liikkeen kanssa. KD haluaa tukea EPP:ssä kristillisdemokraattisen arvopohjan säilyttämistä ja voimistumista. EPP:n jäsenenä on myös muita keskustaoikeistolaisia puolueita, joilla on omat painotuksensa.

EPP:n periaateohjelman mukaan puolueen perusarvot ovat ihmiselämän arvo kaikissa sen olemassaolon vaiheissa, vapaus ja vastuu, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, totuus, solidaarisuus ja lähivastuu eli subsidiariteetti. Kristillinen ihmiskuva on näiden arvojen lähtökohta. Yhteisen hyvän saavuttaminen on niiden lopullinen tavoite.

Tätä Euroopan juutalais-kristillistä arvoperintöä on kunnioitettava. Unionin on toimittava kaikkialla vapauden, demokratian, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Jokaisella pitää olla oikeus ilmaista oma vakaumuksensa ja vaihtaa uskontoaan. EU:n jäsenvaltioiden on sitouduttava oikeusvaltioperiaatteiden, ihmis- ja perusoikeuksien, omantunnon- ja uskonnonvapauden sekä turvallisuuden edistämiseen.

Lähivastuu- eli subsidiariteettiperiaate tarkoittaa sitä, että päätökset on tehtävä mahdollisimman lähellä niitä ihmisiä, joita ne koskevat. Näin yhteiskunta rakentuu alhaalta ylös, lähtien perheestä ja lähiyhteisöstä kunta-, maakunta-, valtio- ja EU-tasolle. Ylemmille rakenteille saa siirtää valtaa vain, jos se on välttämätöntä ja ylempien elinten on palveltava alempia. Lähivastuuperiaatetta on tiukasti noudatettava. Emme tue Euroopan unionin kehittymistä liittovaltioksi, vaan haluamme rakentaa sitä itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyöelimenä.

Demokraattinen yhteiskuntajärjestys on elinehto Euroopan menestykselle. Kannustamme kansalaisia aktiivisesti osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen ja julkiseen keskusteluun.

Tahdomme edistää unionissa sosiaalisesti, eettisesti ja ekologisesti kestäväää markkinataloutta, joka parantaa jäsenmaiden kilpailukykyä panostamalla yhteishankkeisiin, joista on selkeää lisäarvoa jäsenmaille, kuten yhteisiin tutkimusprojekteihin ja maiden välisiin infrastruktuurihankkeisiin.

Päätöksenteossa on otettava huomioon kestävään kehityksen periaatteet. Yhteistä hyvää pitää tavoitella keinoin, jotka varjelevat ihmisarvoa, parantavat perheiden hyvän arkielämän edellytyksiä ja suojelevat ympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta.

- EU:n pitää keskittyä niihin asioihin, joissa yhteistyöllä saadaan aikaiseksi olennaista lisäarvoa kansalliseen politiikkaan nähden ja pystytään vastaamaan haasteisiin, joihin jäsenmaiden voimavarat eivät yksin riitä.
- Unionin on vahvistettava ja tuettava ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista kaikissa jäsenmaissa.
- EU:n on oltava moraalinen johtaja etsittäessä ratkaisuja kansainvälisiin ongelmiin, erityisesti ihmisoikeusloukkauksiin, ja tehtävä työtä sanan-, omantunnon- ja uskonnonvapauden puolesta. EU:n ulkosuhdehallinnossa on päätetty sisällyttää kolmansien maiden kanssa tehtävien sopimusten ihmisoikeusklausuuliin uskonnonvapaus. Tätä on seurattava sopimusten noudattamisessa.

3. UNIONIN SUUNTA SELKEYTETTÄVÄ

3.1. Unioni osana globaalia toimintaympäristöä

Euroopan unionin asema maailmanpolitiikassa ja taloudessa on parissa vuosikymmenessä muuttunut nopeasti ja muutosvauhti kiihtyy. Aiemmin EU on ollut maailman suurin talousalue. Tästä johtavasta asemasta ollaan siirtymässä uuteen tilanteeseen, jossa EU:n osuus maailman bruttokansantuotteesta pienenee. Kiina on talousmahtina ohittamassa Yhdysvalloita, ja muutkin nousevat taloudet kasvavat unionia nopeammin. Euroopan väestörakenne ikääntyy ja EU:n talouden pitkän aikavälin kasvunäkymät ovat korkeintaan maltilliset.

Euroopan kilpailuasema heikkenee, kun matalan palkkatason maat voittavat vapaassa maailmankaupassa. Esimerkin siitä, kuinka talouksien kehitysasteen tasaantumisen prosessi vaikuttaa vierekkäisiin talousmahteihin, voimme nähdä Kiinan ja Japanin viime vuosikymmenien talouskehityksen historiassa: toinen nousee nopeasti, toinen joutuu hitaan kasvun aikaan.

Ennenkokemattoman voimakas ja nopea tekninen kehitys suosii talouksia, jotka kykenevät panostamaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan sekä synnyttämään maapallonlaajuisia yrityksiä, alustoja ja markkinoita uusille tuotteille. Kilpailukyvyyn parantamiseksi tarvitaan vahvaa panostusta osaamiseen ja koulutukseen.

Suurin haaste maailman talouksien edessä on ympäristön tuhoutuminen, ennen kaikkea ilmastomuutos. Ilmastomuutoksen torjumisessa tarvitaan yhteisiä koko maailman ja EU:n toimia ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseksi 1,5 asteeseen Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti. EU:n jäsenvaltioiden on sitouduttava ilmastomuutoksen torjuntaan ja turvattava tuleville sukupolville puhdas, monimuotoinen ympäristö.

- Haluamme kehittää EU:ta itsenäisten valtioiden yhteistyöelimenä, joka edistää toimivien sisämarkkinoiden kautta työllisyyttä ja hyvinvointia. Kasvun ja kilpailukykyyn varmistamiseksi on jatkettava sisämarkkinoiden kehittämistä ja panostettava kansainväliseen monenkeskiseen yhteistyöhön.
- On unionin ja eurooppalaisten yritysten etu, että kansainvälisen kaupan säännöstöstä pidetään kiinni tulevaisuudessakin. EU:n on jatkettava aktiivisesti kauppakumppanuuksien solmimista eri maiden kanssa, ja samalla edellytettävä sopimuskuppaneilta kestävien arvojen ja periaatteiden noudattamista.

ulkoistaa unionille vaan jäsenmaiden on tehtävä kansallisia toimia sen varmistamiseksi. Talous- ja rahaliitolla on edellytykset toimia kestävästi vain, mikäli jäsenmaat noudattavat vakaus- ja kasvusopimusta sekä perussopimuksia.

- EU:n rooli turvallisuusyhteisönä merkitsee kestävän kasvun, sen tasapuolisen jakautumisen ja mahdollisuuksien turvaamista, kestävästä maahanmuutto- ja naapuruuspolitiikkaa, yhteisiä toimia ulkovaltojen kybervaikuttamisyrityksiä ja uusia sodankäynnin muotoja sekä ilmastomuutosta vastaan.
- EU-jäsenmaiden enemmistön puolustuspoliittinen ratkaisu perustuu Nato-jäsenyyteen. Yhdysvaltojen nykyhallinto on kuitenkin osoittanut vähenevää intressiä Eurooppaa ja puolustusliittoa kohtaan. Jäsenmaiden on otettava yhdessä vahvemmin turvallisuus omiin käsiinsä ja lisättävä keskinäistä puolustusyhteistyötä. Edistysaskeleet yhteisessä puolustuspolitiikassa ja strategisen kulttuurin luomisessa ovat tärkeitä nykyistä yhtenäisemmän EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan saavuttamiseksi. Tämä vahvistaa osaltaan monenkeskisen sääntöpohjaisen yhteistyön säilymistä globaalissa toimintaympäristössä.
- EU:n toimintaa pitää tehostaa ja järjesträä. EU:n budjetti on pidettävä noin yhden prosentin tasolla suhteessa kansantuotteeseen. Sen sijaan EU:n omien varojen ja verotusoikeuden lisääminen tai yhteisvastuu jäsenmaiden veloista lisääisivät liittovaltiomaisia elementtejä, kasvattaisivat Suomen kustannuksia ja nostaisivat julkisen sektorin riskejä. Siksi nämä esitykset Euroopan talous- ja rahaliiton syventämiseksi on torjuttava.

3.2. Unionin hallinnon kehittäminen

Globalisaation muokatessa maailmaa epävarmuus, kansalaisten eriarvoisuuden kokemus sekä epäluottamus perinteisiä politiikan tekemisen tapoja kohtaan ovat kasvaneet. Ajallemme on tunnusomaista muutosten ja haasteiden monimutkaisuus ja nopeus. Unionin jäsenvaltiot tarvitsevat nyt enemmän kuin koskaan yhteen hiileen puhaltamisen henkeä yhteisten haasteiden selättämiseksi. Sen ei tarvitse merkitä unionin keskusvallan kasvattamista, vaan yhteisistä eduista ja keskinäisestä kunnioituksesta ammentavaa itsenäisten jäsenvaltioiden reilua yhteistyötä.

- Emme kannata eurooppalaisessa päätöksenteossa keskusvallan lisäämistä. Euroopan yhteisö perustettiin itsenäisten valtioiden yhteistyöelimeksi ja sellaisena se tulee säilyttää. EU-instituutioiden vallanjakoa ei ole tarpeen muuttaa. Demokratian toteutumisen kannalta jäsenmaiden sisäisen demokratian toimivuus on ensisijaista, sillä jäsenmaissa valitaan edustajat eri instituutioihin. Eurooppa-neuvostolla jäsenmaiden yhteistyön elimenä on oltava EU:n instituutioiden voimasuhteissa painavin ja keskeisin rooli eurooppalaisen politiikan suuntaviivojen näyttäjänä.
- Euroopan parlamentin asemaa ei pidä vahvistaa neuvoston kustannuksella, sillä parlamentissa ei olla tietoisia eri esitysten jäsenmaille aiheuttamista kuluista yhtä hyvin kuin jäsenmaiden muodostamassa neuvostossa. Euroopan parlamentin pitää kokoontua tulevaisuudessa vain yhdessä paikassa, Brysselissä. Emme kannata sitä, että Euroopan parlamentin vaaleissa edustajia valittaisiin yhteisiltä eurooppalaisilta listoilta, jolloin valitut edustajat tulisivat suurista jäsenmaista. Kannatamme nykyistä käytäntöä, jossa pienet jäsenmaat saavat kokoaan enemmän edustajia Euroopan parlamenttiin.
- Jokaisen jäsenmaan on saatava nimittää edustajansa komissioon. Kaikki jäsenmaat nimeävät jokainen oman komissaariehdokkaansa ja parlamentti hyväksyy tai hylkää heidät. Emme kannata esityksiä, joiden mukaan komission jäsenet valittaisiin pelkkien poliittisten voimasuhteiden perusteella ja komissiosta tulisi ikään kuin Euroopan poliittinen hallitus. Päinvastoin on vahvistettava komission virkamiesmäistä roolia päätösten toteuttamisen valvojana.

EU:lla on laaja lainsäädäntövalta. Riippuen hallinnon alasta yli puolet kansallisesta lainsäädännöstä saattaa tulla unionista. Asetukset tulevat jäsenmaissa sellaisenaan voimaan, ja direktiivit tulevat voimaan kunkin jäsenmaan lainsäädäntöön sovellettuina. Monet komission esityksistä ovat olleet suomalaisesta näkökulmasta tarpeettomia, eikä niillä ole saavutettu lisäarvoa kansalliseen sääntelyyn nähden.

- Suomen eduskunnan on komission esityksiä käsitellessään entistä tarkemmin valvottava toissijaisuusperiaatteen toteutumista ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista. EU-asioiden valiokuntakäsittelyn on oltava huolellista ja siihen on varattava riittävästi aikaa.

- Unionia on kehitettävä nykyisiä perussopimuksia noudattaen. Emme pidä realistisena emmekä tarpeellisena avata perussopimuksia. Avaaminen mahdollistaisi niiden muuttamisen huonompaan, yhteisvastuuta ja tulonsiirtoja lisäävään suuntaan. Mikäli perussopimuksia kuitenkin muutetaan, haluamme vahvistaa EU:ta itsenäisten jäsenvaltioiden liittona ja ministerineuvostojen roolia omalla aloiteoikeudella. Tällöin kansallisille parlamenteille tulisi suora mahdollisuus tehdä lainsäädäntöehdotuksia EU:n neuvostolle eteenpäin vietäviksi.

3.3. Päätöksenteko avattava helposti seurattavaksi

EU:n päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä on kehitettävä siten, että kansalaiset voivat sitä vaivattomasti seurata. Demokratian kannalta on ongelmallista, ettei tieto EU:n toiminnasta ja sen keskeisten instituutioiden – komission, neuvoston ja parlamentin – toimista ulotu kansalaisille asti. Tämä näkyy muun muassa europarlamenttivaalien alhaisena äänestysaktiivisuutena.

- Unionin tiedotusta on selkeytettävä. Tiedotuksen parlamentin, komission ja neuvoston toimista on oltava jäsennellyä ja helposti seurattavaa. Äänestäjille on kyettävä tarjoamaan selkeää tietoa EU-tason erilaisista poliittisista kysymyksistä ja meppien linjauksista. Esimerkiksi Euroopan parlamentin nettisivut on tehtävä lukijaystävällisiksi siten, että sieltä selviävät helposti mitä asioita on käsitteilyssä, mitkä ovat niiden keskeiset poliittiset erimielisyydet ja miten kukin meppi on äänestänyt.
- Euroopan laajuiselle poliittiselle tiedonvälitykselle on lisättävä mahdollisuuksia muun muassa helpottamalla kansallisten tiedotusvälineiden EU-elimien toiminnan seuraamista.
- Jäsenmaiden hallitukset ovat vastuussa siitä, että kansalaisten ääni kanavoituu EU:n pöytiin. Ne ovat myös vastuussa siitä, että eurooppalaisista aiheista käydään keskustelua kansallisesti. Erilaisia kansalaiskuulemisia vaalikauden aikana pitää kehittää. Kansallisten puolueiden tehtävä on huolehtia siitä, että vaaleissa todella debatoidaan eurooppalaisen politiikan keskeisistä kysymyksistä ja siitä, millaista EU:ta haluamme olla rakentamassa.

4. YHTEINEN TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

Kaikki EU:n jäsenmaat Tanskaa ja eroavaa Iso-Britanniaa lukuun ottamatta ovat liittymis-sopimuksissaan sitoutuneet tulemaan jäseniksi Euroopan talous- ja rahaliittoon, EMU:un, ja ottamaan yhteisvaluutan käyttöön. Yhteinen valuutta on haasteellinen, koska jäsenmaat kehittyvät taloudellisesti eri tahtia ja ovat eri tavoin haavoittuvia kansainvälisille talousjär-jestelmän kriiseille.

Pääoman, tavaroiden, työvoiman ja palveluiden vapaan liikkuvuuden pitäisi periaatteessa johtaa siihen, että yritykset sijoittuvat alueille, joissa niillä on parhaat toimintaedellytykset. Käytännössä näin ei ole kuitenkaan laajassa mitassa tapahtunut, vaan jäsenmaiden pitkä-aikaiset vaihtotaseen yli- tai alijäämät EMU:ssa ovat edelleen ongelma, esimerkiksi Saksan ulijäämä verrattuna Etelä-Euroopan maiden alijäämiin.

EMU-alue ajautui edelliseen talouskriisiin siksi, etteivät jäsenmaat noudattaneet kasvu- ja vakaussopimuksen sääntöjä julkisen talouden korkeintaan 3%:n alijäämästä ja julkisen vel-lan korkeintaan 60%:n bkt-osuudesta. Lisäksi talouskriisi paljasti finanssisektorin sääntelyn ja valvonnan puutteet useissa jäsenmaissa, jolloin pankkien kriisit kaatuivat viime kädessä julkisen talouden vastuulle. Toimivan rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä nou-datetaan, talouskehitys perustuu kunkin alueen omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii.

Talouskriisin ratkaisemiseksi venytettiin EU:n toimenpiteitä nykyisten perussopimusten ää-rirajoille. Jäsenmaat lainoittivat kahdenvälisin sopimuksin kriisimaita, perustettiin väliaikai-sia ja pysyviä yhteisvastuullisia kriisirahastoja, pankkien sääntelyä ja valvontaa tehostettiin, ja viime kädessä Euroopan Keskuspankin toimenpiteet ja vakausmekanismien lainoitus ta-soittivat pudotusta ja siirsivät ongelmia usean vuosikymmenen mittaan ratkottaviksi. Väli-aikaisiksi tarkoitetut kriisin yli auttamiset helposti muuttuvat lähes pysyviksi järjestelyiksi ja saattavat muodostua jatkuviksi tulonsiirroiksi.

Talouskriisi avasi keskustelun, pitäisikö vakaviin talousongelmiin joutuneen maan voida ero-ta EMU:sta ja vaihtaa euro omaan valuuttaan. EMU-ero olisi monella tavalla hyppy tunte-mattomaan muiden muassa velkojen, korkojen ja vastuiden sekä pääomapaon osalta. Brexit on kuitenkin osoittanut, että epätodennäköinenkin prosessi voi lähteä liikkeelle. EU:ssa pi-tää olla selkeät suunnitelmat ja sopimukset epäsuotuisienkin kehityskulkujen varalle.

KD:n linjan vastaisesti osa poliitikoista näki talouskriisin jälkihoidossa mahdollisuuden ta-lous- ja rahaliiton syventämiseen ja jäsenmaiden talous- ja veropoliittikkojen yhtenäistämiseen. Euroalueen jäsenmaiden johtajat linjasivat EMU:n kehittämisen ainakin toistaiseksi aiheisiin, joiden edistämisestä jäsenmaat ovat suhteellisen yksimielisiä. Nämä kolme kes-keistä kokonaisuutta ovat pankkiunionin loppuunsaattaminen, Euroopan vakausmekanismien kehittäminen ja euroalueen talousarvioväline. Näihin kaikkiin Kristillisdemokraatit suhtau-tuu kriittisesti.

4.1. Pankit kuntoon ennen yhteistä talletussuojaa

Finanssikiisin jälkeen rakennettiin pankkiunioni pankkien sääntelyn ja valvonnan parantamiseksi sekä valtioiden ja pankkien kohtalonyhteyden purkamiseksi. Siinä yhteisellä valvontamekanismilla valvotaan suurimpia pankkeja suoraan Euroopan tasolla. Yhteisellä kriisinratkaisumekanismilla pyritään vaikeuksiin joutuneiden pankkien hallittuun alasajoon pankkien ja niiden osakkeenomistajien sijoittajavastuuta korostamalla ja niin, ettei lasku lankeaisi veronmaksajille.

Pankkiunionin kolmas vaihe sisältää 1) pysyvän varautumisjärjestelyn yhteiselle kriisinratkaisurahastolle eli niin sanotun backstopin, 2) yhteisen talletussuojan luomisen ja 3) pankkien kriisinratkaisussa maksuvalmiusrahoituksen. Pankkisektorin riskien vähentäminen on kuitenkin ollut hidasta, järjestämättömien lainojen määrä suuri ja pankkisektorin ylikapasiteetti sekä tehottomuus osassa jäsenmaita ilmeiset. On suuri riski, että asiansa hyvin hoitaneet pohjoismaiset pankit joutuvat maksamaan asiansa huonosti hoitaneiden Etelä-Euroopan pankkien alasajon ja keräämään siihen varat asiakkailtaan korottamalla pankkimaksuja.

- Riskien jakamisen ennakkoehtona täytyy olla riittävä riskien vähentäminen. Elinkelvottomien pankkien alasajamiset ja yhdistämiset on ensin hoidettava. Samoin on ennen pankkien yhteistä talletussuojaa saatettava pankit kuntosaa puolesta samalle lähtötasolle.
- Kriisinratkaisurahaston pysyvän varautumisjärjestelyn luominen Euroopan vakausmekanismiin yhteyteen ja sieltä annettava tuki pankeille on sidottava yksimielisesti tehtäviin päätöksiin ja vahvasti ehdolliseksi. Päätöksentekomallin täytyy kunnioittaa Suomen kansallista suvereniteettiä ja eduskunnan budjettivaltaa. Pankkiunioni on toteutettava tavalla, joka minimoi pankkien kriisinhallinnan kustannukset.

4.2. Jäsenmailla vastuu veloistaan

Kestävän talouspolitiikan vastuu on jäsenmailla. Talous- ja rahaliitolla on edellytykset toimia kestävästi vain, mikäli jäsenmaat noudattavat vakaus- ja kasvusopimusta sekä alentavat nousukausina julkisen taloutensa velkojen suhdetta kansantuotteeseen, jotta kriisivuosina on käytettävissä kansallisesti kerättyä liikkumavaraa. Euroalueen rahoitusvakauden varmistamiseen perustettu Euroopan vakausmekanismi EVM on Euroopan parlamentin ja komission valvonnan ulkopuolella oleva jäsenmaiden keskinäinen valtiosopimus ja jäsenmaiden yksimielisistä päätöksistä riippuvainen.

- Vakausmekanismi EVM pitää säilyttää jäsenvaltioiden välisenä järjestelynä ja sen keskeinen päätöksentekotapa on jatkossakin perustuttava jäsenmaiden yksimielisyyteen. Emme siksi hyväksy suunnitelmaa EVM:n muuttamisesta yhteisvastuulliseksi Euroopan valuuttarahastoksi.
- EVM:n kautta kriisimaata voidaan tukea vain sen äärimmäisessä tarpeessa väliaikaisratkaisuna.
- Myös keskuspankkien Target-velat auttoivat kriisimaita sadoilla miljardeilla euroilla. Euroopan keskuspankin on tasapainotettava keskuspankkiensa velkasuhteet ja myytävä ostamansa valtioiden ja yritysten velkakirjat vähitellen, siten, etteivät markkinat horju ja talouskehitys liikaa heikkene.
- Kannatamme nykyisen perussopimuksen artiklan 125 tiukkaa soveltamista. Siinä jäsenmaita kielletään ottamasta vastuulleen toistensa velkoja. Emme kannata eurobondeja, emmekä muitakaan vaihtoehtoisia muotoja jäsenmaiden velkojen ottamiseksi yhteisvastuuseen.
- Komission maakohteisilla suosituksilla ohjataan jäsenmaiden pysymistä kasvu- ja vakaussopimuksen raameissa. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että kansallisen budjetin sisältöön ei puututa, vaan budjetti tasapainotetaan kansallisesti valituilla toimilla. Jäsenvaltioilla on suvereniteetti eli kansallinen päätäntävalta budjetista ja verotuksesta.
- Paitsi julkisen talouden alijäämille myös ylijäämille pitäisi olla 3 %:n katto, joka pakottaisi menestyvän maan panostamaan lisää investointeihin. Tilanteen korjaamiseksi menestyvissä maissa palkka- ja kustannustason pitäisi nousta ja muualla harjoitettavan maltillisen palkkapolitiikan ja olosuhteiden parantamisen myötä innovaatioiden ja yritysten synnyn sekä kasvun vauhdittua.

4.3. Euroalueen talousarvioväline

Eurooppa-neuvosto päätti joulukuussa 2018 luoda euroalueen budjettilinjan EU:n budjetin sisälle. Talousarviovälineen yksityiskohdista päätetään kesäkuun 2019 jälkeen osana monivuotisen rahoituskehityksen neuvotteluprosessia. Välineen tarkoitus on tukea taloudellista lähentymistä ja kilpailukykyä, mutta käytännössä se on osin päällekkäinen unionin koheesiopolitiikan kanssa. Joillakin jäsenmailla on edelleen tavoitteena euroalueen yhteinen varainhoitohallinto ja suhdannetasaus jäsenmaiden välillä.

- Euroalueen talousarvioväline on pidettävä nimellisen pienenä, eikä siitä saa kehittää euroalueen omaa budjettia.
- Torjumme euroalueen yhteisen valtiovarainministeriön ja -ministerin luomisen.
- Suhdannetasausmekanismit pitää hylätä, koska ne johtavat tulonsiirtoihin jäsenmaiden välillä ja heikentävät markkinakuria.

4.4. Tulevaisuuteen markkinaehtoisesti sääntöjä noudattamalla

Globaalin kilpailun haasteet jokainen jäsenmaa kohtaa joka tapauksessa, oli eurossa tai ei, mutta yhteinen valuutta asettaa jäsenmaiden talouspolitiikalle lisävaatimuksia. Koska oman valuutan devalvointi tai devalvoituminen on poissuljettu, jäsenmaiden on harjoitettava tiukkaa talouspolitiikkaa ja lopetettava velaksi eläminen sekä koottava puskureita talouskriiseihin valmistautumiseksi. Palkkataso ja sosiaaliturvan taso on sopeutettava talouden suorituskykyyn. Välttämättömät rakenteelliset uudistukset sekä kilpailukykyyn vahvistaminen kuuluvat jäsenmaiden vastuulle.

Kohdattaessa talouskriisi markkinatalouden pitää antaa toimia mahdollisimman pitkälle. Sijoittajavastuun pitää toteutua ja pankkien omistajien ja niitä rahoittaneiden pitää joutua maksajiksi ensin. Korruptio ja harmaa talous on kitkettävä, jotta verot kerätään ja maksetaan, ja julkinen talous voi tervehtyä.

Kriisimaissa tarvitaan kansallisen yhteistahdon rakentamista ja velanhoidon kustannusten jakamista siten, että rikkaat maksavat enemmän ja köyhimpien toimeentulo turvataan. Mikäli velat otettaisiin eurooppalaiseen yhteisvastuuseen, heikkenisi paine vaikeisiin mutta välttämättömiin rakenteellisiin uudistuksiin näissä maissa.

4.5. EU:n rahoituskehystä tehostettava

Neuvottelut EU:n vuosien 2021-2027 rahoituskehuksesta eli budjetista jatkuvat Suomen puheenjohtajakaudella syksyllä 2019. Eurooppa-neuvosto hyväksyy uuden strategisen agendan tulevine painopisteineen juuri ennen Suomen puheenjohtajuuskautta kesäkuussa 2019. Rahoituskehysten pitää heijastaa uusia prioriteetteja, jolloin Suomella on hyvä mahdollisuus vaikuttaa uuden agendan painopisteisiin.

Komission rahoituskehysesityksessä unionin budjetti kasvaisi 1,14 prosenttiin EU-maiden yhteenlasketusta BKTL:stä. Rahoituskehysten kokonaistason vaikuttavat komission suunnittelemaat uudet rahoituksen painopisteet, muun muassa puolustuksen ja muuttoliikkeen osalta. Vastaavasti huomattavat vähennykset kohdistuvat maatalouteen ja koheesioon. Lisäksi rahoituskehysten kokonaistason asettamisessa on merkittävää suuren nettomaksajamaan Ison-Britannian irtautuminen talousalueesta. Suomen nettomaksajamaahan vaikuttaa eniten rahoituskehysten kokonaistason ja omien varojen järjestelmää koskevat ehdotukset, mutta myös varojen uudelleen kohdentaminen.

Eri politiikka-aloilla on kymmeniä erilaisia rakenne- ja investointirahastoja sekä rahoitusohjelmia. Monivuotisen rahoituskehysten rakenne on uudistettu, jotta se toisi enemmän läpinäkyvyyttä siihen, mitä EU:n talousarvion eri osilla tehdään. Uudella rakenteella haetaan myös tarvittavia joustoja muuttuneisiin tarpeisiin.

Rahoituskehys on jaettu seitsemään pääotsakkeeseen:

- 1) Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous
- 2) Yhteenkuuluvuus ja arvot
- 3) Luonnonvarat ja ympäristö
- 4) Muuttoliike ja rajaturvallisuus
- 5) Turvallisuus ja puolustus
- 6) Naapurialueet ja muu maailma
- 7) EU:n yleinen hallinto

Tämän lisäksi kehysten ulkopuolelle jää niin sanottuja erityisvälineitä kuten solidaarisuus- ja globalisaatorahasto.

- EU:n budjetti on pidettävä nykyisellä tasolla noin yhden prosentin BKT-osuudessa. Britannian mahdollisen EU-eron myötä budjettia pitää vastaavasti sopeuttaa. Kokonaistasoa voidaan leikata sektoreilta, joille komissio esittää huomattavia määrärahalisäyksiä. Suhtaudumme kriittisesti myös uusien rahastojen ja virastojen perustamiseen.
- EU-varojen käyttöä on kauttaaltaan tehostettava. Kannatamme EU-varojen ehdollisuuden lisäämistä muun muassa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja EU:n perusarvojen noudattamisen tehostamiseksi. Eräiden jäsenmaiden maksukorjauksista on komission esityksen mukaisesti asteittain luovuttava.
- Suhtaudumme varauksella EU:n ”uusiin omiin varoihin”, emmekä kannata unionin verotusoikeutta. Omien varojen järjestelmää ei pidä muuttaa tavalla, joka lisää Suomen maksutaakkaa tai aiheuttaa kohtuutonta byrokratiaa.
- Suomi ei ole mukana siinä noin 10 maan ryhmässä, joka pyrkii toteuttamaan rahoitusmarkkinaveron (FTT). Ehtomme verolle on ollut, että sen pitäisi olla aidosti globaali vero. Veron tuotot olisi kohdennettava suoraan kansallisiin budjetteihin, eikä EU-budjetin katteeksi.
- Vastustamme suunniteltuja leikkauksia maatalouteen ja maaseudun kehittämisrahoitukseen, sillä Suomen saannosta 65 % tulee maataloustukien muodossa.
- Koheesiovarojen käyttö on harkittava uudelleen siten, että ne todella edistävät heikoimmin kehittyneiden alueiden rakennemuutosta, eivätkä jää pysyviksi. Aluekehitys-, maatalous- ja sosiaalirahastojen välistä koordinaatiota on lisättävä.
- Kannatamme tutkimus- ja kehitysvarojen lisäämistä Horisontti Eurooppa-tutkimusohjelman puitteissa. Tukien antamisen perusteena on oltava tutkimuksen korkea laatu, ja kilpailun on oltava reilua.
- Suhtaudumme myönteisesti suunniteltuihin panostuksiin muuttoliikkeen hallintaan ja rakenteelliseen puolustusyhteistyöhön turvallisuuden lisäämiseksi. Kannatamme suunniteltua niin sanottua justoelementtiä varautumisessa äkillisiin muuttoliikkeen muutoksiin.
- Rajaturvallisuuden koordinoinnissa Frontexin rooli on tärkeä, mutta se ei korvaa jäsenmaiden omia toimia rajaturvallisuuden varmistamiseksi. Frontexin rajajoukkojen kasvattaminen 10 000 henkilön vahvuuteen on ylimitoitettua.
- EU:n budjetin ulkopuoliset rahastot on tuotava budjetin sisään ja sisällytettävä unionin rahoituskehyyksiin. Esimerkiksi globalisaattiorahaston käyttöä on tehostettava rakennemuutostilanteissa. Se pitäisi sulauttaa sosiaalirahastoon. Vain erittäin perustellusta syystä voidaan hyväksyä rahoituskehyyksen ulkopuolisia rahastoja. Rahastojen varainkäytön pitää olla julkista ja läpinäkyvää.

5. HYVINVOINTIA TOIMIVISTA SISÄMARKKINOISTA

Sisämarkkinoiden toimivuus on Euroopan unionin menestyksen ytimessä. EU:n 500 miljoonan ihmisen sisämarkkinat on avainasemassa kestävä ja osallistavan kasvun luomisessa. Sisämarkkinat perustuu EU:n neljän perusvapauden eli ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman vapaan liikkuvuuden lisäksi tiedon vapaaseen liikkuvuuteen. Viime vuosina monet EU-maat ovat kuitenkin hidastaneet ja heikentäneet sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanoa tai lisänneet omaa sääntelyä.

5.1. EU:n sisämarkkinat on Suomen etu

Suomi on kansainvälisesti avoin ja vientivetoinen talous. Suomen edun mukaista on, että EU:n sisämarkkinat toimivat avoimesti yhtenäisillä ja reiluilla pelisäännöillä. Erilaisia kaupan esteitä on vähennettävä yhdenmukaistamalla lainsäädäntöä ja standardeja. Sisämarkkinoiden kehittämisessä on huolehdittava siitä, että jo olemassa oleva sääntely laitetaan sisämarkkinoilla täytäntöön, jatketaan kaupan esteiden poistamista sekä varmistetaan, ettei uusia esteitä synny jäsenmaiden välille.

Komission on kyettävä valvomaan, että sisämarkkinat toimivat sovitulla tavalla. Kiistatilanteissa on tärkeää, että jäsenmaassa, jossa yrityksellä on investointeja, on riippumaton oikeuslaitos riitatilanteiden ratkaisemiseksi oikeudenmukaisuuden ja ennakoitavuuden turvaamiseksi.

Mitä paremmin sisämarkkinat toimivat, sitä enemmän sananvaltaa EU:lla on maailman-kaupassa. Tarvitsemme reiluja pelisääntöjä globaalissa taloudessa ja kaupassa, jotta protektionismia purettaisiin, eikä lisättäisi. Siinä yhteistyö EU:n puitteissa on korvaamatonta. Maailman talousmahtien kilpailussa ei mikään jäsenmaa voi puolustaa asemaansa ja edistää avoimuutta yksin. Harmonisoidessaan lainsäädäntöä ja standardeja EU luo puitteet, joihin myös EU:n ulkopuolisten maiden on mukauduttava, mikä antaa kilpailuetua. Jos Eurooppa jää eturintamasta jälkeen, standardit luodaan jossain muualla.

EU:n on jatkettava aktiivisesti vapaakauppasopimusten solmimista eri maiden ja maaryhmien kanssa. Sopimuksissa on edellytettävä sopimusosapuolilta kestävien arvojen ja periaatteiden noudattamista. Kauppasodat on torjuttava ja erityisesti EU:n ja Yhdysvaltojen on pyrittävä kauppasuhteidensa normalisointiin.

EU:n on panostettava kansainväliseen monenkeskiseen yhteistyöhön seuraavan talouskriisin välttämiseksi. Se, että yhteisestä kansainvälisen kaupan säännöstöstä pidetään kiinni tulevaisuudessakin, on eurooppalaisten yritysten etu. Suurimmat kansainväliset megaluokan yritykset ovat Yhdysvalloista ja Kiinasta. Terveen kilpailun säilyttämiseksi yritysten pyrkimykset monopoliasemaan on torjuttava. Siinäkin väännössä tarvitsemme EU:n kokoisia lihaksia.

Britannian EU-ero uhkaa ennen kaikkea Euroopan maiden välistä elintärkeää kauppaa. Se uhkaa asettaa kaupan esteitä ja tulleja, jotka haittaavat myös Suomen kauppaa Britannian kanssa. Haitat maittemme väliselle kanssakäymiselle pitää minimoida brexitissä tai Britannian ero EU:sta perutaan. Britannialla on ollut merkittävä rooli myös siinä jäsenmaiden ryhmässä, joka ei halua syvää talousintegraatiota ja tulonsiirtounionia. Suomelle olisi epäedullista, jos tämä ryhmä heikkenisi.

- Kilpailupolitiikan on oltava reilua, eikä markkinoita saa vääristää myöskään piilotettujen tukien myötä. Teollisuuden rakennemuutoksen seurauksiin tulee vastata uudelleen koulutuksella ja uusien toimialojen toimintaedellytyksiä vahvistamalla.
- Palvelutalouden kehittämistä on edelleen jatkettava. Palvelujen osuus on kaksi kolmasosaa unionissa käydyssä kaupasta, ja suurin osa työpaikoista syntyy palvelusektorille. Digitaalisten palvelujen kasvaessa palveluiden ja tavaroiden kaupan erottaminen toisistaan muuttuu yhä vaikeammaksi. Esimerkiksi hissien kauppaan voi sisältyä niiden huolto, kunnossapito ja tekniikan päivittäminen. Myös puhtaasti digitaalisten palveluiden osuus on kasvussa.
- Palvelumarkkinoiden edesauttamiseksi jäsenmaasta toiseen suuntautuvia investointeja ja kauppaa on pyrittävä lisäämään muun muassa parantamalla työvoiman liikkuvuutta. EU:ssa on kevennettävä palveluita tarjoavien yritysten hallinnollista taakkaa toiminnan laajentues- sa toiseen jäsenmaahan. Erityisesti pk-yrityksiltä puuttuu resursseja selvittää ja seurata eri maiden lainsäädännön ja viranomais toimintojen käytäntöjen kehitystä. Eurooppalainen palvelukortti voi olla osa ratkaisua. Palveluiden sisämarkkinat kaipaavat palveludirektiivin parempaa soveltamista.

5.2. Digitaaliset sisämarkkinat

Digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämisen, eli palveluiden ja tavaroiden sähköisen kaupankäynnin edistämisen, on laskettu tuovan merkittävää lisäarvoa jäsenmaiden kansantalouksille ja yrityksille. Potentiaali on satojen miljardien eurojen luokkaa. Digitaalisten sisämarkkinoiden avulla helpotetaan verkkokaupan toimintaympäristöä ja siirrytään palveluissa mobiilialustoille. Kehittämishankkeet eivät helpota vain yrityksiä, vaan niiden myötä palvelut tulevat paremmin kuluttajien saataville.

Digitaaliset sisämarkkinat vaativat lainsäädäntöä, joka mahdollistaa datan siirron ja saatavuuden sekä pilvipalvelujen toimintaympäristön. Tämä kehitys vaatii samanaikaisesti verkkoturvallisuuden lisäämistä ja yksityisyyden ja henkilötietojen suojaamista. Se edellyttää kattavaa kuluttajansuojaa ja tekijänoikeuksien turvaamista siten, että löydetään tasapaino oikeudenomistajien ja käyttäjien välillä. Euroopan unionin laajuisen tekijänoikeusdirektiivin hyväksyminen on tässä oikea suunta.

- Yhtenäinen maksualue ja toimivat maksupalvelut on saatava yhtä sujuviksi maiden välillä kuin maiden sisällä siten, että lisääntyvän kilpailun kautta maksuliikenteen kulut pienenevät kuluttajille ja yrittäjille. Tuemme rajat ylittävän sähköisen kaupankäynnin edistämistä muun muassa luomalla edellytykset luotettavalle verkkotunnistamiselle ja -maksamiselle. Pyrimme arvopaperikaupassa yhtenäiseen järjestelmään, jossa jokainen arvopaperi olisi erikseen yksilöity, jossa arvopapereita säilytettäisiin yhteisen standardin mukaan yksilöidyillä säilytystileillä, ja jossa niiden reaaliaikainen kauppa olisi sujuvaa.

Kansalaiset antavat Internetissä itsestään ja mahdollisesta kulutuskäyttäytymisestään paljon tietoa, jota isot yritykset keräävät ja jalostavat. Kansalaisista kerätystä tiedosta on tullut arvokasta kauppatavaraa.

- Tietosuojalainsäädännön on huomioitava paitsi kansalaisten henkilötietojen suojan korkea taso myös muiden muassa julkisten viranomaistoimijoiden ja tieteellisen tutkimuksen tarpeet.
- Suomalainen rahapelimonopoli on hyväksytty sisämarkkinoilla, mutta ulkomaisilla rahapeliyrityksillä on jatkuva pyrkimys murtaa se. Suomen on saatava säilyttää rahapelimonopoli ja voitava estää ulkomaisten rahapeliyritysten markkinointi ja verkon kautta toimiminen Suomen markkinoilla. Jäsenmaiden kansalliset käytännöt yleishyödyllisten järjestöjen rahoittamiseksi on turvattava.
- Unionissa ja monissa EU-maissa arvioidaan EU-sääntelyn oikeasuhteisuutta ja tarpeellisuutta. Tuemme EU:n lainsäädäntöä keventäviä ja tarkoituksenmukaisia hankkeita. Esimerkiksi työsuojeludirektiivit on syytä yhdistää ja ajantasaistaa nykyajan vaatimuksia vastaaviksi.

5.3. Osaamisesta ja innovaatioista vauhtia kasvulle

Tekoälyn, robotisaation, digitalisaation, geenitekniikan, nanotekniikan ja esimerkiksi uuden energiatekniikan, kuten fuusioreaktorien, kehittämisessä tarvitsemme Euroopan laajuista tutkimusyhteistyötä kilpailussa muiden muassa Yhdysvaltain ja Kiinan tutkimuskeskittymien kanssa. Kilpailukyvyyn kannalta olennaista on yhteistyö rajallisten resurssien suuntaamiseksi järkevästi, ettei tehdä päällekkäistä tutkimusta, ja että suurissa tutkimushankkeissa voimavarat suunnataan tehokkaasti. Tämä yhteistyö edellyttää Suomelta oman tki-rahoituksen nostamista.

EU:n yleistavoite on sijoittaa 3% bruttokansantuotteesta tutkimus- ja kehitysmenoihin, Suomen kansallinen tavoite on 4% bkt:sta. Tutkimus- ja kehitystyö vaatii yhä enemmän panostuksia laitteisiin, kokeisiin ja tutkijoiden työhön. Siksi myös tutkimusvaroja on kasvatettava.

- Työelämä ja tutkimus edellyttävät yhä parempia valmiuksia. Kannatamme yleisen koulutustason nostamista. Tuemme Erasmus+ -ohjelman eli EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman jatkamista sekä budjetin korottamista. Ohjelman kautta monet suomalaiset opiskelijat pääsevät muualle Eurooppaan hakemaan kansainvälistä oppia ja kokemusta.
- Euroopan pitää panostaa merkittävästi voimavaroja tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovointiin. Tutkimuksen avulla voidaan ratkaista lukuisia tulevaisuuden haasteita. Merkittäviä kehitysaskelia on odotettavissa kaikilla aloilla, erityisesti lääketieteessä, geeni-tekniikassa, tekoälyssä ja robotiikassa, materiaalitekniikassa sekä nanotekniikassa. Näin voidaan edistyä energiatehokkuudessa, ympäristöystävällisyydessä ja ilmastonmuutoksen torjunnassa.
- Suomen on osallistuttava aktiivisesti EU:n tutkimusyhteistyöhön. Tutkimusrahat on jaettava tulevana vuosinakin projekteihin perustuen tutkimuksen korkealaatuisuuteen. Suomen pitää osallistua mahdollisimman moneen sektorikohtaiseen tutkimusohjelmaan ja ottaa tutkimusyhteistyöstä kaikki hyöty irti. Tutkimusprojekteihin liittyvää hallinnollista taakkaa on kevennettävä. Tutkimusyhteistyötä myös Venäjän ja muiden kolmansien maiden kanssa on kehitettävä.

5.4. Työvoiman vapaa liikkuvuus

Työvoiman vapaa liikkuvuus on yksi sisämarkkinoiden keskeisistä pilareista. Lähetettyjen työntekijöiden direktiivi määrittää sen, että muista EU-maista Suomeen tulevien työntekijöiden suhteen on noudatettava samaa palkkatasoa ja työehtoja kuin suomalaisten työntekijöiden kohdalla. Ongelmana on valvonta: esimerkiksi miten estää sääntöjen kiertäminen siten, että toisen EU-maan yritys käytännössä maksaa työehtosopimuksia pienempiä palkkoja tai muutoin rikkoo työntekijöiden oikeuksia. Asiaan puuttumiseksi tarvitaan nykyistä avoimempaa viranomaisten valvontaa ja yhteistyötä.

Toinen haaste on Suomen asumisperusteinen sosiaaliturva, joka sopeutuu huonosti muiden maiden kansalaisten väliaikaiseen oleskeluun ja työntekoon. Sosiaaliturvan kuten työttömyysturvan maksamista toisiin EU-maihin on edellytettävä riittävä maassaoleskeluaika ja todennettu tulotaso. Suomeen EU-alueelta ja kolmansista maista tulevien työntekijöiden on elätettävä omalla työllään itsensä, etteivät he joudu turvautumaan toimeentulotukeen, asumistukeen tai muihin etuuksiin.

5.5. Sosiaaliturva ja terveydenhuolto

EU:lla on sosiaali- ja työllisyysasioissa rajoitettu toimivalta, sillä nämä asiat kuuluvat enimmäkseen jäsenvaltioille. Vuosien kuluessa EU on kuitenkin kehittänyt omaa sosiaalista ulottuvuuttaan. Jo vuoden 1957 Rooman sopimukseen sisältyi perusperiaatteina naisten ja miesten samapalkkaisuus sekä työntekijöiden oikeus liikkua vapaasti EU:n alueella. Lisäksi EU:ssa on annettu työelämäsääntöjä esimerkiksi työajoista ja osa-aikatyöstä sekä säädetty lakeja, joilla puututaan syrjintään työpaikolla ja varmistetaan työterveys sekä -turvallisuus.

Euroopassa on maailman parhaat sosiaaliturvajärjestelmät, ja myös elämänlaadussa ja hyvinvoinnissa Euroopan maat pärjäävät hyvin vertailuissa. Kuitenkin EU:n sisällä on edelleen suuria eroja. Työttömyysaste on laskenut yleisesti mutta vaihtelee voimakkaasti jäsenvaltiosta toiseen.

Myös alhainen syntyvyys ja väestön vanheneminen uhkaavat hyvinvointijärjestelmien kestävyyttä. Lisäksi työelämässä tapahtuu huomattavia muutoksia teknisen innovoinnin, globalisaation ja palvelusektorin laajentumisen myötä samalla kun jakamistalouden uudet liiketoimintamallit ja joustavammat työn tekemisen muodot yleistyvät.

EU-maiden johtajat antoivat yhteisen julistuksen EU:n uudesta sosiaalisten oikeuksien pilarista syksyllä 2017. Julistuksessa esitetään 20 keskeistä periaatetta ja oikeutta, joilla halutaan tukea oikeudenmukaisia ja moitteettomasti toimivia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä.

Pohjoismainen malli, jossa kilpailukykyinen markkinatalous nojaa hyviin julkisiin palveluihin ja sosiaaliturvaan, on kuitenkin osoittanut vahvuutensa. Haluamme säilyttää universaalit ja verorahoitteiset hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan. Kansallinen toimivalta on suojattava edelleenkin erityisesti sosiaaliturvan ja terveydenhuollon palvelujärjestelmien osalta. On jokaisen jäsenvaltion velvollisuus huolehtia kansalaistensa riittävästä sosiaaliturvasta. Jäsenvaltioiden pitää jatkossakin itse päättää miten julkiset palvelut järjestetään ja toteutetaan.

- EU:n ei pidä laajentaa toimivaltaansa aloille, jotka perussopimuksissa on rajattu jäsenmaiden vastuulle, kuten opetus-, sosiaali- ja terveystoimi. EU:lle ei pidä hakea myöskään sellaista sosiaalista ulottuvuutta, joka johtaisi sosiaalisiin tulonsiirtoihin yli rajojen. Esimerkiksi esitykset yhteisestä työttömyysturvarahastosta on torjuttava. Tällainen yhteisvastuu kasvattaisi Suomen nettomaksu-osuuksia väistämättä.
- Sosiaalirahaston tuella on edistettävä hankkeita, jotka tähtäävät köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseen. Vähävaraisten tukemiseen suunnatun rahaston avulla on jatkettava EU:n ruoka-apuohjelmia kansallisesti yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kuten seurakuntien ja eri järjestöjen kanssa.
- Euroopan ikääntymisen haasteeseen on vastattava paitsi työperäisellä maahanmuutolla, myös kannustavalla perhepolitiikalla, joka mahdollistaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen ja kannustaa solidaarisuuteen sukupolvien välillä.

EU:n yleistavoite on 75% työllisyys. Euroopassa oli vuoden 2019 alussa 73,2 % työllisyysaste (6,8 % työttömyysaste) ja Suomessa 72,5 %. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää jokaisessa jäsenmaassa kansallisia ratkaisuja, joilla tuetaan työllisyyttä, ehkäistään syrjäytymistä ja parannetaan yritysten menestymismahdollisuuksia. Yli sukupolven periytyvä työttömyys on haaste monessa jäsenmaassa. Suomessa työttömiä voi olla jopa kolmessa peräkkäisessä sukupolvessa.

Nuorten työllistyminen on edelleen muita ikäryhmiä heikompaa. Emme halua menettää nuorten sukupolvea työttömyydelle. Useissa kaupungeissa on havaittavissa myös rakenteellista nuorisotyöttömyyttä, jonka hoitoon vaaditaan uusia työvoimapolitiittisia ratkaisuja kaupunkikohtaisesti, maahanmuutto ja muuttoliike huomioon ottaen. Työttömyyden torjuminen on toteutettava kansallisin toimenpitein ja varoin.

- Työmarkkinajärjestöjen vapaaseen neuvotteluoikeuteen ei pidä puuttua, ja esitykset EU-sääntelystä esimerkiksi vähimmäispalkkoja koskien on torjuttava.
- Rakennerahastoista varoja on suunnattava edistämään työllisyyttä ja yrittäjyyden edellytyksiä, samoin maaseudun yritystoiminnan mahdollisuuksien tukemiseen.
- Julkisilla hankinnoilla voidaan tukea talouskasvua; kilpailutusten on oltava avoimia ja tasapuolisia. On hyödynnettävä uudistuneen direktiivin mahdollisuudet huomioida entistä paremmin kokonaistaloudellisuus, elinkaarikustannukset, sosiaaliset kriteerit ja innovatiiviset ratkaisut sekä hankintojen pilkkominen.

5.6. Yrittäjyys on kasvun avain

Eurooppa tarvitsee lisää yrittäjiä parantaakseen työllisyyttä. Pk-sektorin merkittävyys eurooppalaisena veronmaksajana ja työllistäjänä on keskeinen. Uudet yritykset ja etenkin pienet ja keskisuuret yritykset luovat Euroopan uusista työpaikoista suurimman osan. Vaikka kolmen viime vuoden aikana itsenäisestä ammatinharjoittamisesta kiinnostuneiden EU-kansalaisten osuus on pudonnut 45 prosentista 37 prosenttiin, lähestulkoon neljä kymmenestä eurooppalaisesta olisi silti mieluiten oma pomonsa. Jos tämä potentiaali saataisiin käyttöön, EU:n liki 21 miljoonan pk-yrityksen joukko kasvaisi miljoonilla uusilla yrityksillä.

EU:sta pitää kehittää talousalue, jossa yrittäjyys on korkeassa arvossa, ja jossa siihen koulutetaan ja kannustetaan. Yritysrahoituksen turvaaminen ja erityisesti riskirahoituksen lisääminen on keskeistä pk-yrityssektorin kasvattamiseksi ja työn luomiseksi. Kaikissa EU:n päätöksissä on otettava huomioon vaikutukset pk-yritysten menestymisen edellytyksiin. EU:n jo vuonna 2008 julkaiseman Small Business Act -aloitteen tavoitteena on parantaa yrittäjyyttä koskevaa yleistä lähestymistapaa ja ottaa ”pienet ensin” -periaate huomioon poliittisessa päätöksenteossa.

5.7. Rajat ylittävä infrastruktuuri luo menestyksen edellytyksiä

Suomen talous rakentuu vahvan vientiteollisuuden varaan. 70% Suomen viennistä suuntautuu muihin Euroopan maihin. Syrjäisen sijaintimme vuoksi kuljetuskustannusten osuus suomalaisen tuotannon hinnasta on suurempi kilpailijamaihin verrattuna. EU:n liikennepoliitikassa olisi otettava paremmin huomioon maantieteelliset seikat, kuten Suomen korkea riippuvuus merikuljetuksista, pitkät etäisyydet, ilmasto-olosuhteet sekä markkinoiden rakenteet.

Liikenneinvestoinnit lisäävät työtä ja kasvua. Euroopan Unioni on luonut laajan suunnitelman maanosan laajuisten liikenne-, energia- ja tietoliikenneverkkojen kehittämiseen eli TEN-ohjelman (Trans European Networks). Liikenneverkkojen (TEN-T) osalta EU-rahoitus kanavoituu pääosin yhdeksälle ydinverkkokäytävälle, joista yksi ulottuu Suomeen.

Seuraavalla budjettikaudella TEN-T -ydinverkkoa on ehdotettu laajennettavaksi. Ehdotuksessa on huomioitu myös Suomen edistämän Pohjanmeri-Itämeri ydinkäytävän laajentaminen ja jatkaminen pohjoiseen Suomen kautta Ruotsin Luulajan satamaan, josta se jatkuisi Norjan Narvikin satamaan. Ehdotetut laajennukset ennakoivat arktisen alueen politiikan kasvavaa merkitystä. Tämän niin sanotun North Sea-Baltic TEN-T -ydinverkkokäytävän jatkaminen pohjoiseen mahdollistaisi ainakin teoriassa merkittävän EU-tuen saamisen käytävän saattamiseksi TEN-T -asetuksen tasolle.

Olisi Suomen etu, jos Baltian läpi kulkeva tie- ja rataverkko saataisiin ulottumaan Suomeen Suomenlahden ali kulkevan rautatietunnelin myötä. Helsinki–Tallinna -raideyhteyden ottaminen mukaan TEN-T-verkkoon ja EU-rahoituksen saaminen ei kuitenkaan näytä nyt todennäköiseltä.

- Infrastruktuurihankkeiden osalta EU:n tuki on priorisoitava merkittävien rajat ylittävien ongelmien ratkaisemiseen ja useita maita hyödyttäviin investointeihin.
- Liikenteen päästöjen vähentämiseksi kannatamme keinoja, joilla sähköautot, hybridit ja biopolttoaineita sekä muita vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävät kulkuneuvot saavat jatkuvasti suurenevan osuuden maantieliikenteestä. Liikenneonnettomuuksien ja autojen määrän vähentämiseksi kannatamme robottiautojen kehitystyötä.
- Maakuntien lentokenttäverkon kansallinen tuki pitää mahdollistaa jatkossakin EU:n lento- liikenteen valtioneuvoston päätöksissä. Laajakaistayhteyksien tuki on kohdistettava syrjäisiin ja harvaan asuttuihin seutuihin, joissa markkinat eivät toimi.

6. VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ JA LUONNONVAROISTA ON YHTEINEN

Merkittävimmät ilmastoon, biodiversiteetin suojeluun ja ympäristön tuhoutumiseen liittyvät haasteet ovat koko maapallon laajuisia, globaaleja. Sosiaaliset, yhteiskunnalliset ja luonnonvarojen käyttöön liittyvät haasteet liittyvät läheisesti toisiinsa. Luonnonvarojen kestävä käyttö ja ilmastonmuutos vaikuttavat sotien, konfliktien ja rajat ylittävien pakolaiskriisien taustalla.

Myös tulevilla sukupolvilla on oltava oikeus elämään, tulevaisuuteen, puhtaaseen ravintoon ja luonnon kauneuteen. Rajat ylittävien ongelmien ratkaisuun tarvitaan kaikkien valtioiden yhteistyötä, sopimuksia ja sopimuksista kiinni pitämistä. Euroopan unioni on ollut edelläkävijä monessa ympäristönsuojeluun ja ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvässä kysymyksessä. EU:n on jatkossakin oltava johtava maanosa sekä ilmastonmuutoksen torjunnassa että luonnon moninaisuuden suojelussa. Kuudes sukupuuttoaalto on pysäytettävä.

EU:n yksipuolisilla toimilla ei kuitenkaan pystytä riittävästi vaikuttamaan esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöihin ja sitä kautta ilmaston lämpenemiseen. Kansainvälisissä ympäristökysymyksissä on pyrittävä ensisijaisesti maailmanlaajuisiin sopimuksiin. Toisaalta EU voi näyttää esimerkkiä muulle maailmalle ja edistykelliset EU-maat voivat olla kokoaan merkittävämpi blokki globaaleissa ilmasto- ja muissa ympäristöneuvotteluissa.

- EU voi kehittää edelleen tuotteiden ympäristö- ja hiilijalanjälkimerkintäjärjestelmiä ja niiden kautta lisätä kansalaisten tietoisuutta kulutuksen ja tuotteiden elinkaari päästöistä.
- EU:n on oltava aktiivinen kansainvälisten biodiversiteetti- ja kalastussopimusten edistämisessä ja hoidettava samalla oma tonttinsa nykyistä paremmin.

6.1. Ilmasto ja energia

Ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten hillitsemisessä tarvitaan valtioiden ja yritysmaailman yhteisiä toimia. On pyrittävä ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseen 1,5 asteeseen Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti. Euroopan komissio on esittänyt, että EU:n on pyrittävä nettonollapäästöihin eli hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä keskeisintä on pyrkimys kohti fossiilisista polttoaineista vapaata taloutta. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen varautuminen edellyttävät yhteisiä normeja ja yhteistyötä, energia- sekä muun teknologian vientiä sekä rahoitusjärjestelyjä teollisuusmaiden ja kehittyvien maiden välillä. Panostamalla tutkimukseen ja kehitykseen syntyvät uudet puhtaan teknologian ratkaisut, jotka ovat jo nyt Suomelle tulevaisuuden kilpailuvaltteja.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä onnistutaan vain mikäli suuret kuormittajat vähentävät voimakkaasti päästöjään. EU:n osuus maapallon kokonaisenergiankulutuksesta on 11% ja osuus vähenee, sillä energian kysyntä, ja samalla fossiilisten polttoaineiden kysyntä, kasvaa voimakkaasti etenkin kehittyvissä talouksissa. Pelkillä EU-tason ratkaisuilla ei ratkaista ilmastonmuutosta.

Euroopan sähköstä tuotetaan 30 prosenttia ydinvoimalla. Jokainen EU-maa päättää itse ydinvoiman käytöstä ja monet valtiot ovat viime vuosina ajaneet alas voimalaitaan. Toisaalta myös uutta ydinvoimaa rakennetaan ja reaktorityypit kehittyvät. Tulevaisuudessa myös fuusioreaktori saattaa osoittautua toimivaksi ratkaisuksi.

Uusiutuvan energian osuus sähköntuotannosta kasvaa. IEA arvioi, että noin vuodesta 2025 alkaen tuulivoima on tärkein sähköntuotantomuoto EU-alueella. Uusiutuviin energialähteisiin siirtymistä on tuettava, mutta tuulivoima on monessa maassa kannattavaa jo ilman tukia. Tehon vaihteluja tuova uusiutuva energia vaatii lisäinvestointeja sähköverkkoihin, energiavarastoja sekä lisää nopeasti käynnistyvää varavoimaa.

Ilmastopäästöjä on järkevintä vähentää siellä, missä se vaatii taloudellisesti pienimmät panokset ja aiheuttaa vähiten muita ulkoisvaikutuksia. EU:n päästökauppa ja muut ympäristönormit ohjaavat teollisuutta uudistumaan ympäristöystävällisemmäksi. Merkittävä vaikutus on myös yritysten omalla halulla muuttaa tuotantoaan, sekä kuluttajien valinnoilla.

Markkinaehtoinen päästökauppa on teknologianeutraali, kustannustehokas ja yrityksille selkeä ohjauskeino. Päästökaupan piirissä on noin 45 % EU-maiden kokonaispäästöistä. Päästökauppaa kiristämällä, esimerkiksi poistamalla ylimääräisiä päästöoikeuksia sekä uusien sektorien ottamisella mukaan päästökaupan piiriin, tavoitellaan EU-tasolla suuria päästövähennyksiä.

On kuitenkin varmistettava, etteivät EU:n kunnianhimoiset päästötavoitteet johda niin suureen kilpailuhaittaan, että tuotantoa ja työpaikkoja alkaa siirtyä maihin, joissa väljät päästö- ja ympäristönormit mahdollistavat tuotannon halvemmilla kustannuksilla. Niin sanottu hiilivuoto, eli energiaintensiivisen tuotannon siirtyminen muualle, vain lisäisi kasvihuonekaasupäästöjä globaalilla tasolla.

Ekologiselle rakennemuutokselle on annettava riittävästi aikaa sekä selkeät säännöt ja tavoitteet. Eri maat ovat talouden rakenteen ja kehitysasteen suhteen eri tasolla ja niillä on erilaiset raaka-ainevarannot ja hiilinielut sekä luonnonolosuhteet. Siksi on haasteellista sopia päästöjen vähentämisestä oikeudenmukaisesti maiden ja sektoreiden välillä.

- Kiinteistökohtainen lämmitys on EU:n toiseksi suurin päästölähde liikenteen jälkeen. Eurooppalaiset rakennukset lämpiävät talokohtaisilla järjestelmillä, joiden polttoaine on 75-prosenttisesti fossiilista. Kannatamme esitystä EU:n päästökaupan laajentamiseksi kiinteistökohtaiseen lämmitykseen.
- Laiva- ja lentoliikenteen päästöjen vähentäminen on tehokkainta teknologisia uudistuksia ja vähäpäästöisempiä ja energiatehokkaampia malleja suosimalla.
- Kannatamme pitkällä aikavälillä päästökaupan laajentamista globaaliksi hiilipörssi, joka ylittäisi nykyiset sektorirajat ja sisältäisi myös nielut. Markkinaehtoinen hiilipörssi ohjaisi yrityksiä tekemään ilmastovaikutuksiltaan tehokkaimmat toimet ensin.
- Hiilinielujen säilyttämisestä ja lisäämisestä on palkittava. Kestävää metsänhoitoa on edistettävä EU:n alueella ja EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan painopistealoiksi on tehtävä päästötön energian tuotanto ja metsitys.
- Kansallisten kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa niin sanotun LULUCF-sektorin eli maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous käytettävän laskentamallin tulee EU-tasolla turvata Suomen metsien luokittelu hiilinieluksi päästölähteen sijaan.

Energiaunioni ja sähkö

Energiateknologian kehitys on viime vuosina ollut nopeaa. Suomella on teknologian edelläkävijänä ja viejänä sekä metsätalouden ja metsityshankkeiden osajana hyvät edellytykset muuttaa kunnianhimoinen ilmastopolitiikka taloudelliseksi hyödyksi. Pitkällä aikavälillä ilmastomuutoksen torjunta on taloudellisesti edullisempaa kuin sen seurausten kustannusten kattaminen.

EU:n tavoitteena on vähentää riippuvuutta unionin ulkopuolisen energian tuonnista sekä tukea siirtymistä mahdollisimman omavaraiseen vähähiiliseen talouteen. Se on tärkeää jo turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta. Unioniin pyritään rakentamaan koko unionin laajuista täysin yhdyntynyttä energiamaarkkinaa, energiaunionia.

Sähkön merkitys yhteiskunnan eri sektoreilla, kuten liikenteessä, kasvaa. Yksi osa energiaunionia on 2018 hyväksytty sähködirektiivi. Yhtäältä kuljetaan kohti koko EU:n kattavaa sähkömarkkina-aluetta, mutta toisaalta energiantuotannon paikallisuus lisääntyy ja helpottuu, kun energian pientuotannon ja varastoimisen teknologiat kehittyvät. Yksityiskodit tuottavat yhä enemmän aurinkosähköä, ja uusiutuvaa energiaa tuottavat osuuskunnat yleistyvät Euroopassa.

Samalla, kun sähkön merkitys kasvaa ja sähkömarkkinat laajenevat, sähköverkkojen toimintavarmuus korostuu. Maiden välisiä sähkön siirtoverkkoja kehitetään EU:n tuella.

- Paras tapa edetä energia-alan yhdyntymisessä on alueellisten sopimusten kautta, kuten Pohjoismaissa on tehty. Pohjoismaiseen yhtenäiseen sähkömarkkinaan voi yhä enemmän vaikuttaa Norjan tuottaman sähkön lisääntyvä siirto Keski-Eurooppaan.

6.2. Maatalous ja luonnonvarat

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan on mahdollistettava tuotannon säilyminen kaikkialla EU:n alueella, myös koko Suomessa. Suomalaisten ruokaturvan tae on toimiva ja kannattava kotimainen ruokaketju. Sen perusta on kannattava maatalous, jota harjoitetaan koko maassa.

Kotimainen maatalous ja elintarviketuotanto kilpailevat käytännössä globaaleilla markkinoilla. Maataloustuotteiden hinnat on laskettu EU-maissa suurimmaksi osaksi maailmanmarkkinahintojen tasolle ja tätä on korvattu viljelijöille suoralla tuella. Tuen saamisen ehtona on muiden muassa elintarviketurvallisuutta, eläinten hyvinvointia ja ympäristönsuojelua koskevien sääntöjen noudattaminen.

EU-maiden pinta-alasta noin 57% prosenttia on maaseutualueita ja niillä elää 24% väestöstä. Maatalouspolitiikka sekä niin sanottu koheesiopolitiikka - eli tuki EU:n kehittyville alueille - ovat kattaneet leijonanosan EU:n budjetista. EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluu maaseudun kehittäminen. Maaseututuet ovat tärkeitä suomalaisen maaseudun infrastruktuurille ja yritystoiminnalle.

Maatalouden osuus EU:n vuosien 2014-2020 budjetista oli noin 32%. Neuvottelut EU:n 2021-2027 rahoituskehiksestä, mukaan lukien maataloustuista, jatkuvat Suomen puheenjohtajakaudella syksyllä 2019. Maataloustukia ollaan budjettiesityksessä leikkaamassa. Ehdotetut leikkaukset Suomen osalta olisivat 420 miljoonaa euroa seitsemän vuoden kehyskauden aikana, mikä vastaa noin yhden vuoden Suomen koko maataloustuloa. Leikkaukset toisivat merkittävää taloudellista painetta maanviljelijöille.

Budjettiehdotuksessa tukien painopiste olisi siirtymässä enemmän suoriin tukiin (niin sanottu I-pilari) kun taas maaseudun kehittämisrahoista (mukaan lukien ympäristötuet) leikkattaisiin varsin merkittävästi. Suomen kannalta kehitys on huono, sillä Suomi on ollut huomattava nettosaaja juuri näissä niin sanotun II-pilarin tuissa. Painopisteen muutos on myös ristiriidassa EU:n yleisten ympäristötavoitteiden kanssa. Toisaalta tukia on tarkoitus kohdentaa ympäristöllisiin ja ilmastollisiin perusteisiin.

Suomessa viljelyä harjoitetaan erikokoisilla tiloilla. Suomalaisten maatilojen keskikoko on pieni verrattuna muihin Pohjoismaihin. Maatalouspolitiikan pitäisi kohdella kaikkia tiloja tasapuolisesti. Suorille tuille on EU:n budjetissa esitetty 100 000 € tilakohtaista enimmäismäärää, minkä tarkoitus on suosia tilakoon säilyttämistä pienenä. Isommat tilat voivat kuitenkin pilkkoa itsensä pienempiin osiin. Kaikki tämä johtaisi byrokratian lisääntymiseen. Emme kannata maataloustukien tilakohtaista tukikattoa.

- Suomen pitää vaikuttaa aktiivisesti EU:n maatalouspolitiikan kehitykseen ja varmistaa, että Suomen pohjoiset erityisolot huomioidaan, ja että ympäristötukijärjestelmä on ympäristöhyötyjen kannalta tehokas eikä lisää byrokratiaa.
- Suomen on käytettävä hyväkseen mahdollisuudet maataloustuotteiden ja elintarviketuotannon viennin kasvattamisessa.
- Elintarvikkeiden puhtauteen, elintarviketuotannon ympäristövaikutuksiin sekä eläinten hyvinvointiin liittyvien määräysten valvontaa ja täytäntöönpanoa on edelleen parannettava EU:ssa.
- EU-tason yhteistyötä viljelykasvien, tuotantoeläinten ja metsäpuiden perinnöllisen monimuotoisuuden turvaamisessa on lisättävä.
- Metsäpolitiikka on säilytettävä kansallisessa määräysvallassa. Kestävää metsätaloutta voidaan edistää koko EU:n alueella parhaiden käytäntöjen kautta. On myös huolehdittava, ettei energia- ja ilmastopolitiikan kautta tosiasiallisesti luovuteta metsäpolitiikan kansallista päätösvaltaa.
- Suomen puuvarjoja on voitava tulevaisuudessakin hyödyntää puunjalostukseen, puuperäisiin tuotteisiin ja energian tuotantoon. Tutkimus- ja kehitystyön kautta on jo löydetty uusia tuotemahdollisuuksia, ja näihin innovaatioihin on panostettava. Jos tuotannon sivuvirroille on järkevämpää käyttöä jalosteina, ei niitä pidä ohjata energiakäyttöön.
- Globaali kilpailu luonnonvaroista ja energiaresursseista kiristyy. Suomella on mittavat maan veden ja mineraalien varannot sekä metsävarat, joiden käytöstä on mahdollisimman suuri hyöty jäätävä kotimaahan. Luonnonvarapolitiikassa on pidettävä huoli esimerkiksi ruuan ja energian mahdollisimman suuresta omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta.
- Myös kiertotaloutta - kierrätystä ja uusiokäyttöä - pitää edistää jätteiden määrän vähentämiseksi. Kierrätykseen sopimattomien jätteiden energiahyödyntäminen täydentää tätä. EU:n muovistrategia asettaa oikeita tavoitteita muovin käytön vähentämiselle, mutta strategiaa pitää vahvistaa.
- EU:n pitää myös ulkopoliitikassaan edistää kestävästä luonnonvarojen hyödyntämistä, puhtautta, jätteiden vähentämistä sekä erityisesti merten puhtautta muovijätteestä, öljystä, kemikaaleista, kuten huume- ja lääkejäämistä ja muista vierasaineista. Vieraslajien leviämistä on estettävä.

7. TURVALLISUUDEN JA VAKAUDEN EDISTÄMINEN

Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut. Terrorismin riski on kasvanut, samoin kyber-, hybridi- ja informaatiovaikuttaminen lisääntynyt sekä Venäjä aktivoitunut geopoliittisesti. Pakolaiskriisi hallitsemattomuudessaan vaikutti turvallisuuden tunteeseen. Konfliktien ja ilmastomuutoksen myötä siirtolaisuuspaine kasvaa tulevaisuudessa. Tarvitsemme Euroopan tasolla kestävää maahanmuutto- ja naapuruuspolitiikkaa.

EU:n naapuruston vakaudella on tärkeä rooli muuttoliikkeen hallinnassa. Ihmisten hyvinvointia ja elinolosuhteita etenkin Afrikassa ja Lähi-Idässä on kyettävä kehitysavun ja ilmastopolitiikan keinoin parantamaan sekä muutettava turvapaikkapolitiikan painopistettä kohti kiintiöpakolaisjärjestelmää.

EU:n on jatkettava pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista työtä vapauden, turvallisuuden ja rauhan kehittämisessä. Haluamme edistää YK:n tavoitteita rauhan rakentamiseksi sekä kriisien ja väkivaltaisten konfliktien torjumiseksi. EU:n ja YK:n välisellä yhteistyöllä on tärkeä rooli globaalien haasteiden ratkaisemisessa.

7.1. Sisäinen turvallisuus ja hallittu maahanmuutto

Vakava rikollisuus on lisääntynyt ja rikollisuudesta on tullut yhä kansainvälisempää. Terrorismin ja kyberrikollisuuden uhka on kasvanut. Tehokas rikosten ja terrorismintorjunta edellyttää määrätietoista kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Erityistä huomiota pitää kiinnittää rajaturvallisuuteen EU:n sisärajoilla.

Eurooppaan kohdistuvaa maahantulopainetta on ennen kaikkea ehkäistävä puuttamalla nykyistä tehokkaammin syihin lähtömaissa. Laitonta maahantuloa pitää ennaltaehkäistä lisäämällä yhteistyötä ja panostamalla rajaturvallisuuteen. Toimiva turvapaikkajärjestelmä edellyttää uskottavaa palautuspolitiikkaa. YK:n pakolaissopimusta pitää muuttaa niin, että allekirjoittaneet maat veloitetaan ottamaan vastaan omat kansalaisensa ilman erillisiä kahdenvälisiä sopimuksia.

EU:n pitää sopia jäsenvaltioiden omaa vastuuta korostavasta turvapaikkajärjestelmästä. KD ei kannata salakuljetusta kiihdyttävää automaattista jakomekanismia, vaan apua tarvitsevat tulisi ottaa suoraan pakolaisleireiltä. Rajaviranomaisten yhteistyötä on kehittävä, mutta EU:n rajavalvonta pitää edelleen säilyttää lähtökohtaisesti kansallisena.

- EU:n rajaturvallisuusstrategiaa on päivitettävä laittoman maahantulon, terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden ennaltaehkäisyn ja torjunnan tehostamiseksi. Euroopan unionin rajavartiolaitos Frontexin toiminnan tehostamisen ohella vielä merkittävämpää on panostaa jäsenvaltioiden oman rajaturvallisuuden ylläpitoon.
- Terrorismin torjunnan avainkeinoja ovat viranomaisten välisen yhteistyön syventäminen ja yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän tehokas toimeenpano.
- Schengen-alueen tehokas hallinnointi edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden sitoutumista ja yhteisten pelisääntöjen kunnioittamista. Tarvittaessa sisärajatarkastukset on pystyttävä ottamaan nopeasti käyttöön.
- Dublin-järjestelmässä pitää säilyttää vastuu turvapaikkahakemuksen käsittelystä maassa, josta sitä on ensimmäiseksi haettu.
- EU:n ulkorajoille perustettavien yhteisten pakolaisleirien ja vastaanottokeskuksien kautta Eurooppaan pyrkivien turvapaikkaprosessia voidaan tehostaa sekä suunnata paremmin apu sitä eniten tarvitseville. Näiden keskusten perustamiseen liittyy monta ratkaistavaa kysymystä, eikä EU:n ulkopuolelta ole löytynyt halukkaita kolmansia maita.
- Yhä useampia jäsenmaita pitää kannustaa pakolaiskiintiöiden käyttöönottoon, koska se on tehokkain tapa auttaa hädässä olevia.

- EU:n takaisinottosopimusverkostoa on laajennettava ja takaisinottokysymykset on voitava liittää johdonmukaiseen yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa.
- Suomen pitää toimia aktiivisesti ihmiskaupan torjumiseksi koko EU:n alueella. Rajat ylittävää viranomaisyhteistyötä pitää kehittää niin ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa, ihmiskaupparikosten tutkinnassa, kuin myös uhrien auttamisessa. Ihmiskaupparaportointia on kehitettävä koko EU-alueen kattavaksi ja yhdenmukaiseksi käytännöksi.
- EU:n on tehostettava korruption, veronkierron ja rahanpesun vastaisia toimia. Viranomaisten yhteistyötä vakavien rajat ylittävien rikosten selvittämisessä ja tutkinnassa on edistettävä.
- Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimivaltuudet tulee liittyä EU:n varojen käyttöön liittyviin rikoksiin.
- Jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten toimintamahdollisuuksia tietoverkkoympäristössä tapahtuvien rikosten paljastamisessa, estämisessä ja tutkinnassa unionin tasolla on edelleen yhtenäistettävä.

7.2. Ihmisoikeudet EU:n ulkopoliitikan keskiöön ja kehitysyhteistyö tavoitteelliseksi

EU:n ulkopoliitikassa ja kehitysyhteistyössä pitää aktiivisesti edistää ihmisoikeuksista kirjattuja suuntaviivoja. Suomen etu on tasapainottaa maita, jotka ovat mahdollisia kriisipesäkkeitä. EU:n kannalta on oleellista saada itäiset ja eteläiset naapurivaltiot rauhanomaisen, demokratiaa ja ihmisoikeuksia kunnioittavan kehityksen tielle. Yhteistyön edellytyksenä on yhä enemmän korostettava demokratiakehityksen kokonaisvaltaista tukemista kansalaisyhteiskunnasta lähtien.

Yhteiseen ihmisyhteemme kuuluu huolenpito niistä, jotka eivät kykene itsestään huolehtimaan. EU:n jäsenvaltioiden sitoutuminen YK:n Agenda 2030 -ohjelmaan vaikuttaa kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa niin talouden, ihmisten hyvinvoinnin kuin ympäristönkin kannalta. YK:n kestäväen kehityksen tavoitteiden (SDGs) mukaan myös kehitysyhteistyöjärjestöjen ja liike-elämän pitää tehdä yhteistyötä. Yrityksiä on rohkaistava mukaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Korostamme kehitysyhteistyössä johdonmukaisuutta, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä ilmastonmuutosta hillitseviä ja luonnon monimuotoisuutta varjelevia toimia. EU-maiden kehitysyhteistyötä pitää laadullisesti tehostaa ja lisätä paremmalla keskinäisellä koordinaatiolla. EU-maiden on suoritettava kehitysyhteistyöprojektien suunnittelu, valvonta ja arviointi entistä enemmän yhdessä järjestelmällisen tuloshakuisesti ja yhteisin kriteerein.

Afrikan väkiluku kasvaa merkittävästi kuluvan vuosisadan aikana. Väestönkasvu lisää muuttopaineita Eurooppaan, minkä vuoksi EU:n Afrikka-yhteistyötä pitää tiivistää ja nostaa keskeiseksi agendaksi. Kiina lisää vaikutusvaltaa Afrikassa isoilla projekteillaan, minkä vuoksi EU:n on tasapainotettava tilannetta lisäämällä ponnistuksia Afrikan maiden nostamiseksi kestäväen kehityksen polulle.

- Ulkosuhderahoituksen osalta tarvitaan kokonaisvaltainen ratkaisu, jossa tavoitteena pitää olla rakenteiden monimutkaisuuden ja päällekkäisyyksien vähentäminen.
- EU:n kehitysyhteistyön on oltava avointa. Kansalaisilla pitää olla nykyistä parempi tiedonsaantimahdollisuus jäsenmaiden erillisistä hankkeista ja niiden tuloksista.
- Kehitysyhteistyövaroja ei saa käyttää vihakasvatukseen eikä konflikteja lisääviin materiaaleihin.
- Israelin ja palestiinalaisten välistä konfliktia ei voida ratkaista ulkopuolelta, vaan rauhan pitää rakentua osapuolten kahdenväliseen sopimukseen. EU:n pitää säilyä puolueettomana ja tukea Israelin oikeutta turvallisiin rajoihin sekä edellyttää sen naapurimaita tunnustamaan Israelin oikeus olemassaoloon juutalaisena ja demokraattisena valtiona.
- Kehitysmaissa toimivien monikansallisten yritysten pitää maksaa veronsa ja raaka-ainekorvaukset. Kaivos- ja metsäyritysten pitää raportoida tarkemmin maakohtaisista tuloista ja maksetuista veroista.
- Kehitysyhteistyössä on panostettava päästöttömien energiatuotantomenetelmien edistämiseen, puhtaan veden saannin turvaamiseen, aavikoitumisen ja suolaantumisen estämiseen ja erityisesti kestäväen metsänhoidon kehittämiseen. Esimerkiksi Afrikan uudelleen metsittäminen on otettava EU:n kärkihankkeeksi ja Suomen oltava siinä aktiivinen.
- Kehitysyhteistyössä ja humanitaaristen kriisien hallinnassa pitää painottaa kolmannen sektorin toimijoiden tärkeyttä muiden muassa paikallisten verkostojen rakentajana. Nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi kehitysmaissa on keskityttävä maaseudun pienyritysten perustamisen, ammatti- ja yrittäjyyskoulutuksen sekä edullisten lainojen avulla.
- Kaupallista yhteistyötä EU:n ja Afrikan välillä pitää lisätä. Suomen erityisosaamista esimerkiksi koulutuksessa ja cleantech:ssä voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

7.3. EU:n ulkomaankaupasta vauhtia Suomen vientiin

Suomi on avoin vientivetoinen kansantalous, jolle vapaakaupan lisääntyminen on eduksi. Kansainväliseltä kilpailulta suojaavia esteitä pitää edelleen raivata pois. Suomen mahdollisuudet vaikuttaa tähän kehitykseen ovat merkittävästi suuremmat EU:n kautta kuin yksi-

nään. Maataloustuotteiden kaupassa pitää edetä yhteisen maatalouspolitiikan pohjalta ja ensisijaisesti tullikiintiöillä.

Monenkeskisen sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän kehittäminen on Euroopan ja Suomen edun mukaista. Kauppasopimukseen pitää kirjata ihmisoikeudet ja työntekijöiden oikeudet. Kilpailuaseman parantaminen laiminlyömällä työntekijöiden oikeuksia ja työsuojelun vaatimuksia on paitsi epäinhimillistä myös kilpailua vääristävää.

Vapaakauppaneuvottelut on käytävä mahdollisimman avoimesti. Vapaakauppasopimukseen sisältyvää investointisuoja nauttivat vain maan lakien ja määräysten mukaan maahan tehdyt sijoitukset. Määräysten pitää olla tasapuolisia ja syrjimättömiä kotimaisten ja ulkomaisen sijoitusten suhteen. Investoijilla ei kuitenkaan pidä olla mahdollisuutta riitauttaa lakeja ja määräyksiä menetettyjen tuotto-odotusten perusteella.

- Vapaakauppasopimukseen liittyvien riitojen ratkaisemiseksi pitää välimiesmenettelyn tilalle perustaa puolueeton tuomioistuintyyppinen järjestelmä.
- Britannian EU-erolla voi olla merkittäviä vaikutuksia EU:n ja Suomen talouskasvulle ja kaupalle. Suomen pitää vaikuttaa toimivan sopimuksen aikaansaamiseksi brexit-neuvotteluissa.
- Suomelle ovat tärkeitä myös WTO-neuvottelujen uudelleen käynnistäminen ja monenkeskiset kauppasopimukset, sekä sen seuranta, miten keskeinen naapurimme Venäjä noudattaa WTO:n sääntöjä.
- EU-jäsenmailla on säilytettävä oikeus julistaa alueensa vapaaksi GMO-viljelystä sekä oikeus rajoittaa GMO-tuotteiden pääsyä markkinoilleen kansanterveydellisistä ja ympäristösyistä.
- EU:n Venäjälle asettamia talouspakotteita ei voida purkaa ennen Ukrainan kriisin ratkaisua.

7.4. Arktinen yhteistyö ja Suomen lähialueet

Suomen kannalta maamme lähialueet ja arktinen yhteistyö ovat tärkeitä osia EU-yhteistyössä. Arktisen yhteistyön pitää olla esillä myös Suomen EU-puheenjohtajakaudella. Tätä tukee myös Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa vuosina 2017–19. Esillä on oltava arktisen alueen haavoittuvuus, luonnon hidas uudistuminen sekä arktisella alueella elävien alkuperäiskansojen oikeudet.

EU:n ja Venäjän lähestyminen on ollut jäissä Krimin kriisin vuoksi. Dialogia Venäjän ja EU:n välillä on kuitenkin pidettävä yllä. Tässä työssä Suomella on tärkeä rooli. Suomen on pyrittävä vaikuttamaan Itämeren alueen kiristyneen tilanteen lieventämiseen.

- Suomi tukee arktisten asioiden aktiivista edistämistä yhteistyössä EU:n, Venäjän, Norjan, Islannin, Kanadan ja Yhdysvaltojen kanssa. Suomen pitää aktiivisesti markkinoida arktisten olosuhteiden osaamista, kuten cleantechin ja laivanrakennuksen osaamista EU-kontekstissa.
- Suomi pyrkii tiivistämään Itämeren alueen EU-yhteistyötä, tavoitteenaan Itämeren suojeleminen ja alueen taloudellinen kehittäminen.
- Itämeri- ja arktisen alueen, Pohjoisen ulottuvuuden sekä Venäjän kanssa tehtävän raja-alueyhteistyön ulkosuhderahoituksen suhteellista osuutta ei pidä pienentää rahoituskehityksissä.

7.5. Rakenteellinen yhteistyö oman puolustuksen tukena

Suomen maanpuolustuksen pitää perustua omaan uskottavaan puolustuskykyyn, sekä kahdenväliseen yhteistyöhön ja rauhanajan kumppanuuteen Naton kanssa. Puolustuspolitiikkamme pitää omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan käsin jäsentyä osaksi EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. EU:n rakenteellinen puolustusyhteistyö täydentää jäsenmaiden kansallisia puolustuspoliittisia toimia ja lisää puolustusalan tutkimus- ja kehitysyhteistyötä.

EU-jäsenvaltioiden puolustusyhteistyön jatkaminen suorituskykyjen yhteiskäytöllä ja jakamisella sekä yhteishankinnoilla on hyödyllistä maamme kannalta. Sen sijaan emme tue yhteisen eurooppalaisen armeijan rakentamista.

- EU:n nopean toiminnan joukkojen tarpeellisuutta on arvioitava kauden aikana. Jatkossa joukot pitää voida ottaa operatiiviseen käyttöön maailman eri kriisitilanteissa, esimerkiksi turvaamaan humanitaarisen avunannon turvallisuutta luonnonkatastrofeissa.
- Suomi jatkaa aktiivista osallistumista EU:n kriisinhallintaoperaatioihin, joissa painopistettä on siirrettävä siviilikriisinhallintaan ja koulutukseen.
- Suomi osallistuu aktiivisesti rakenteelliseen puolustusyhteistyöhön, kuten puolustustarvikkeiden hankintaan ja yhdenmukaistamiseen, myös PESCO-toimintaan.
- EU:n on otettava keskeinen rooli ydinaseiden ja muiden joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi.
- Kyber-, hybridi- ja informaatioidankäynnin muodot ylittävät maantieteelliset rajat. Tarvitsemme yhteisiä toimia uuden ajan vaikuttamisyritysten ja sodankäynnin muotoja vastaan. Tässä merkittävä rooli on Helsingissä sijaitsevalla Euroopan hybridiuhkien torjunnan osamiskeskuksesta. Tietokonejärjestelmiä ja niiden varassa toimivia elintärkeitä muita järjestelmiä pitää suojata yhteistoimin kyberhyökkäyksiä vastaan.

